

MODEL de FINANTARE pentru EFICIENTA ENERGETICA

BUCUREȘTI

19 noiembrie 2024

Fondul Român pentru Eficiența Energiei (FREE)

Sumar

1. Prezentare FREE
2. Tipuri de proiecte finanțate
3. Condiții de eligibilitate pentru finanțarea FREE
4. Avantaje ale finanțării FREE
5. Portofoliul de contracte de finanțare FREE
6. Lecții învățate în cei > 20 de ani de activitate
7. Obiective și soluții pentru viitor
8. Despre CLIMATEFIT
9. Coaliția Europeană a Finantatorilor de Eficiență Energetică
10. Proiecte de referință din portofoliul FREE

1. Prezentare FREE

- **Organism de interes public**, cu personalitate juridică, **independent și autonom financiar**;
- **Unic finanțator (de tip “rotativ”)** în România, specializat în **finanțarea investițiilor dedicate utilizării eficiente a energiei**, înființat prin OUG 124/2001 pentru administrarea unui grant primit de la GEF/BIRD;
- **Criterii transparente de evaluare și selecție** (<http://free.org.ro>) și proceduri operaționale conform standardelor internaționale;
- Clienții FREE sunt **operatori privați și instituții publice de interes local sau național** (**credite directe** pentru investiții sau **credite punte / credite pentru finanțarea contribuției proprii** a clienților pentru atragerea de finanțări nerambursabile);
- **Structură flexibilă de garantare** a împrumuturilor;
- **Expertiză tehnică inclusă** “la pachet” cu finanțarea proiectelor selecționate;
- 2003-2024: **53 de contracte de finanțare**, cu 43 de clienți diferiți, **în valoare de 30.6 mln. USD**;
  - au contribuit la finalizarea unor **investiții totale de 87.55 mln. USD**;
  - **economiile de energie anuale** estimate sunt în valoare de **73,941 tep** care generează **reduceri anuale estimate de 200,583 tone CO2** emisii de gaze cu efect de seră.

2. Tipuri de proiecte finanțate

Este mai ieftin să economisești o unitate de energie decât să o achiziționezi

- Modernizarea proceselor tehnologice
- Valorificarea energetică a deșeurilor și a resurselor regenerabile
- Utilizarea surselor regenerabile pentru consum energetic propriu
- Soluții de transport ecologic
- Reabilitarea instalațiilor de producere a energiei termice la consumatori
- Promovarea co-trigenerării industriale
- Soluții eficiente de încălzire locală și centralizată
- Eficientizarea sistemelor de apă potabilă în sectorul serviciilor publice
- Reabilitarea energetică a clădirilor
- Iluminat public interior și exterior
- Gestiunea consumului de energie

3. Conditii de eligibilitate pentru finanțarea FREE

Obiectivele propuse spre finanțare demonstrează utilizarea eficientă a energiei

- Perioada de recuperare investiție: **5-7 ani**;
- Contribuție proprie a beneficiarului: **min. 20%** din valoarea totală a proiectului;
- Contractarea se face în USD, dar plățile se fac în RON la cursul BNR;
- Finanțarea standard FREE (per proiect) este între **100.000 USD** și **1.000.000 USD**, dar cu aprobarea CA, aceste limite pot fi depășite;
- Rezultate financiare pozitive pe ultimii 3 ani (sau un trend încurajator care să dovedească susținerea investiției);
- Cel puțin **50% din beneficiile financiare provin din economia de energie sau din producere de energie cu surse regenerabile** pentru autoconsum;
- **Autorizație de mediu** existentă sau în curs de obținere;
- Neimplicarea beneficiarului în activități legate de industria tutunului, alcoolului (exceptând producția de vin sau bere), armelor și munițiilor;
- Pentru clienți privați nu finanțăm TVA-ul.

4. Avantaje ale finanțării FREE

Structură flexibilă, deschisă și dinamică, consolidată în 21 de ani de activitate

(<https://free.org.ro/servicii-oferite>)

FINANȚARE

- Procesare rapidă a aplicațiilor;
- Finanțare pentru proiecte mari și mici ca valoare de investiție;
- Dobânzi fixe, avantajoase, pe întreaga durată a contractului;
- Mix de garanții flexibile, adaptate clientului și proiectului;
- Durată standard contract de credit = 5 ani;
- Un singur comision (justificat, cel de monitorizare a investiției);
- Încurajăm investițiile în parteneriat public-privat;

ASISTENȚĂ TEHNICĂ

- Experti tehnici implicați în verificarea studiilor de fezabilitate/oportunitate sau auditurilor energetice pentru identificarea soluției optime;
- Pentru monitorizarea implementării investițiilor, dar și pe durata de exploatare;
- Sistem dual de verificare a eligibilității proiectelor prin implicarea unui Administrator de Fond (manager de investiții), separat de echipa executivă, cu atribuțiuni directe de identificare, structurare și promovare a proiectelor pentru a fi avizate de Comitetul de Investiții și, ulterior, aprobate de către CA FREE. Nu avem credite neperformante.

5. Portofoliul de contracte de finanțare FREE

Pronunțat caracter demonstrativ pentru scăderea emisiilor gazelor poluante sau cu efect de seră

Tipuri proiecte finanțate	x 1000 USD
Reabilitare iluminat public	1.425
Finanțări ESCO, inclusiv reabilitări de clădiri publice	3.437
Modernizarea proceselor tehnologice industriale	4.628
Utilizarea ins. fotovoltaice pentru consum en propriu	3.964
Valorificarea energetică a deșeurilor și a RES (altele decat PV*)	8.115
CHP pe gaz natural sau gaz de sondă	5.470
Încălzire locală și centralizată	1.646
Stații de gaz natural comprimat (GNC)	1.970
Total	30.65

* Proiecte fotovoltaice: 50-1000 kWp. Valoare totală finanțare: 3.964.837 USD.

6. Lecții învățate în cei > 20 de ani de activitate

- Este indicată **finanțarea tehnologiilor mature**, cu un risc tehnologic acceptabil;
- Este “sănatoasă” **finanțarea proiectelor cu termen de recuperare acceptabil** ≤ 5 ani;
- Contribuția proprie este benefică pentru **împărțirea riscului și conștientizarea clientului**;
- Perioadele de timp când se înregistrează o **creștere a prețurilor unitare la energie** sunt benefice pentru **accelerarea recuperării investițiilor** corect structurate;
- **Expertiza tehnică de calitate** (studii de fezabilitate, audituri energetice) este esențială în succesul proiectelor care trebuie să dovedească utilizarea eficientă a energiei;
- Avem constituită o rețea de **promotori FREE**. Asociația Auditorilor și Managerilor Energetici (**SAMER**) este **partener FREE** pentru susținerea investițiilor în eficiența energiei și a surselor regenerabile;
- Un interes aparte pentru FREE îl constituie **finanțarea dedicată ESCO-urilor** (eficiente pentru agregarea proiectelor mai mici precum și pentru evitarea negocierilor cu parteneri mai puțin avizați în domeniu);
- Prin flexibilitatea abordării noastre susținem **utilizarea eficientă a fondurilor publice prin asigurarea contribuției proprii a beneficiarilor**;
- Sprijinim **implementarea contractului de performanță energetică** (CpE) pentru activitatea de finanțare prin terți (inclusiv **investițiile BOOT**);
- Blocajele și întârzierile cele mai mari provin din:
  - **Analize tehnico-financiare inadecvate** și incomplete;
  - Dependența majorității clienților de **fondurile nerambursabile**;
  - **Indecizia clienților** de a se credita pentru eficiență energetică.

7. Obiective și soluții pentru viitor

Integrarea instrumentelor financiare proprii (credite și asistență tehnică inclusă) cu granturi investiționale

- 1. **Promovarea și intensificarea** utilizării soluțiilor de eficiență energetică și a resurselor regenerabile pentru consumul propriu;
- 2. **Încurajarea parteneriatelor în cadrul sectorului bancar** pentru susținerea investițiilor mari în domeniul eficienței energetice și a producerii energiei din surse regenerabile;
- 3. **Dezvoltarea parteneriatelor cu finanțatori externi** (bănci și fonduri de investiții internaționale), dar și **interni** (DEE - Ministerul Energiei, Innovation Norway-Romania, bănci din România, ESCO-uri) **pentru atragere de resurse de finanțare suplimentare** pentru proiecte cu impact mai mare;
- 4. **Dezvoltarea unor mecanisme de finanțare inovatoare și a unui mix de surse de investiții pentru proiecte pilot și bune practici în domeniul eficienței energetice și a energiei verzi** (ex. Proiectul Horizon - Climatefit (2023-2026) sau Innovation Norway - 2023 - SGS Call 4);
- 5. **Asigurarea contribuției proprii* pentru beneficiarii proiectelor de eficiență energetică în industrie, finanțate prin PNRR - Măsura 6, Investiția 5 și a celor de energie regenerabilă** cu o putere instalată 0.4-10 MWp (cu sau fără instalație de stocare energie) **finanțate prin PNRR - Măsura 6, Investiția I1;**

*Contribuție proprie = Valoarea totală a proiectului - Costurile eligibile. Implementarea acestor proiecte poate fi demarată imediat după depunerea aplicației PNRR.

8. Despre CLIMATEFIT

CLIMATEFIT = program al Uniunii Europene care se desfășoară între 2023 și 2026 și în care România este implicată prin FREE, UAT Alba Iulia și Agenția de Energie Alba (ALEA);

Scopul CLIMATEFIT: susținerea unor mecanisme inovatoare de adaptare la schimbările climatice, prin furnizarea de informații cheie privind posibile surse și strategii de finanțare;

În CLIMATEFIT sunt **implicați:**

- experți
- autorități publice
- entități financiare și de investiții - printre care FREE;

Obiectivul final al CLIMATEFIT este realizarea a:

- 20 de strategii de investiții inovatoare pentru cele 20 de regiuni înscrise în program;
- 10 planuri de investiții concrete și scalabile (ce pot fi replicate apoi în noi teritorii europene)
- 4 investiții transformazionale, bancabile, în domeniul adaptării climatice, din care una în România;

Implicarea FREE în programul CLIMATEFIT se realizează prin:

- Consultanță financiară acordată celorlalți participanți;
- Crearea și lărgirea permanentă a unei rețele de entități financiare și de investiții, dispuse să participe la finanțarea investițiilor de adaptare la schimbările climatice;

Considerăm că drumul către adaptarea la schimbările climatice din Europa va fi pavat de CLIMATEFIT, primul program UE de acest fel.

<https://climatefit-heu.eu/>

9. Coaliția Europeană a Finantatorilor de Eficiență Energetică (#EEEFin Coalition)

FREE a fost acceptat ca si membru al Coalitiei de la primul Apel (49/73 FIE acceptate)

- Lansată pe 22 aprilie 2024, Coalitia reunește țările UE, instituțiile financiare și Comisia Europeană pentru a crea un cadru de finanțare viabil pe termen lung pentru investițiile în eficiența energetică;
- Sunt 3 nivele de reprezentare (Adunare Generala, Grup de experti europeni EE si grupuri de cooperare la nivel national (institutii guvernamentale, FIE si din sector));
- Coalitia recunoaste rolul fundamental al EE în atingerea tintelor @ 2030 - Fit for 55 si 2050 - Net Zero precum si tintele impuse de Directiva pentru Eficienta Energetica (reducerea consumului de energie UE cu cel puțin 11,7% în 2030, comparativ cu proiecțiile din Scenariul de referință UE 2020) și ale Directivei privind performanța energetică a clădirilor (clădiri cu emisii zero până în 2050);
- Coalitia conștientizează faptul că finanțarea publică va fi insuficientă pentru a satisface nevoile semnificative de investiții si finanțare EE și că o ofertă/absorbție crescută pe piață a produselor financiare (publice, private și finanțarea mixtă) pentru EE va fi fundamentală în următorii ani;
- Coalitia isi propune sa impartaseasca cele mai bune practice financiare pentru EE, cu scopul principal de a creste oferta de produse financiare dedicate disponibile pe piata;
- https://energy.ec.europa.eu/topics/energy-efficiency/financing/european-energy-efficiency-financing-coalition_en

10. Câteva proiecte de referință(1):

Industria construcțiilor de mașini

Beneficiar: UNIO S.A. Satu Mare (2004) - prima finanțare FREE

- ▶ Proiect: Înlocuirea compresoarelor de aer
- ▶ Investiția totală (USD): 290.000
- ▶ Credit (USD): 130.000
- ▶ Perioada de rambursare: 3 ani
- ▶ Termenul de recuperare brut: 2,6 ani*
- ▶ Economii anuale de energie: 440 tep/an*
- ▶ Reduceri anuale de emisii de CO₂: 1.530 tone/an*
- ▶ Economii anuale costuri (USD): 111.538*

*Valori estimate

Câteva proiecte de referință (2):

Contracte BOOT

Beneficiar: Margex Baia Mare (2018)

- ▶ Proiect: Construcția unei centrale de cogenerare (3,3 MWel) care utilizează gaz petrolier asociat, în beneficiul unui terț
- ▶ Investiție totală (USD): 1.518.235
- ▶ Credit (USD): 1.214.588
- ▶ Perioada de rambursare: 5 ani
- ▶ Termenul de recuperare brut: 3,2 ani*
- ▶ Economii anuale de energie: 6.740 tep/an*
- ▶ Reduceri anuale emisii CO2: 14.693 tone/an *
- ▶ Economii anuale costuri (USD): 474,448*

* Valori estimate

Câteva proiecte de referință (3):

Industria ESCO

Beneficiar: Energo Esco I (2019)

- ▶ Proiect: Echiparea a 7336 aparate de iluminat LED (public exterior și perimetral) în 15 UAT-uri
- ▶ Investiția totală (USD): 1.000.000
- ▶ Credit (USD): 800.000
- ▶ Perioada de rambursare: 5 ani
- ▶ Termenul de recuperare brut: 4,3 ani*
- ▶ Economii anuale de energie: 312 tep/an*
- ▶ Reduceri anuale de emisii de CO₂: 1.097 tone/an*
- ▶ Economii anuale costuri (USD): 232,558 *

* Valori estimate

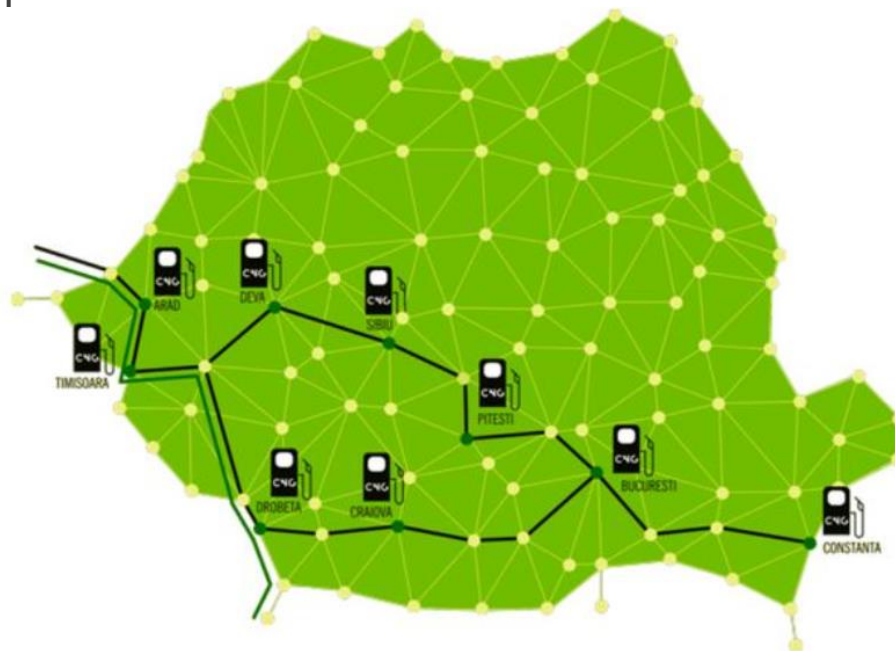
Câteva proiecte de referință (4):

Co-finanțarea primei rețele de stații GNC

Beneficiar: Denisson Energy SRL (2019)

- ▶ Proiect: Co-finanțarea primei rețele de stații GNC (proiect finanțat prin fonduri europene)
- ▶ Investiția totală (USD): 5.903.000
- ▶ Credit (USD): 1.970.000
- ▶ Perioada de rambursare: 5 ani
- ▶ Termen de recuperare brut: 3,5 ani*
- ▶ Economii anuale de energie: 25 tep/an*
- ▶ Reduceri anuale de emisii de CO₂: 951 tone/an*
- ▶ Economii anuale costuri (USD): 1.686.572*

* Valori estimate

Câteva proiecte de referință (5):

Industria textilă

Beneficiar: Minet I - Rm Vâlcea (2023)

- ▶ Proiect: Implementarea unui proiect de energie fotovoltaică pe acoperișul clădirii de producție cu o putere de 0,995 MWp, inclusiv instalație de stocare energie (co-finanțare PNRR - măsura 6, investiția I1 - program ME).
- ▶ Investiția totală (USD): 959.671
- ▶ Credit (USD): 767.737
- ▶ Perioada de rambursare: 5 ani*
- ▶ Termen de recuperare brut: 2,6 ani
- ▶ Economii anuale de energie: 102 tep/an*
- ▶ Reduceri anuale de emisii de CO₂: 729 tone/an*
- ▶ Economii anuale costuri (USD): 369,104*

* Valori estimate

Câteva proiecte de referință (6):

Instalații solare mici

Beneficiar: Comuna Movilița, VN (2021)

- ▶ Proiect: Implementarea a două instalații fotovoltaice ($P_i = 77$ kWp) pentru alimentarea cu energie electrică a sistemului de furnizare a apei în comunitate
- ▶ Investiția totală (USD): 116.025
- ▶ Credit (USD): 78.000
- ▶ Perioada de rambursare: 5 ani
- ▶ Termen de recuperare brut: 7 ani *
- ▶ Economii anuale de energie: 33 tep/an*
- ▶ Reduceri anuale de emisii de CO₂: 117 tone/an*
- ▶ Economii anuale costuri (USD): 16.575 *

* Valori estimate

Câteva proiecte de referință(7):

Industria chimică

Beneficiar: Chimcomplex Borzești II (2014)

- Proiect: Instalarea celei de a doua instalații de cogenerare
- Investiția totală (USD): 15.030.000 (credit sindicalizat, finanțare nerambursabilă și contribuție proprie)
- Credit (USD): 2.000.000
- Perioada de rambursare: 3,25 ani

- Termenul brut de recuperare: 2,7 ani
- Valoarea netă actualizată (USD): 16.657.000
- Economii anuale de energie: 8.999 tep*
- Reduceri anuale de emisii de CO2: 20.338 tone*
- Economii financiare anuale (USD): 5.608.012*

*Estimate

VĂ MULȚUMIM!

Fondul Român pentru Eficiența Energiei

<http://www.free.org.ro>

Strada Johann Strauss 2A, etaj 6, sector 2, RO - 020312, București, România
Telefon: +40 21 233 88 01

E-mail: adrian.ghita@free.org.ro